

Lausunto

07.06.2026

Asia: VN/10941/2026

Lausuntopyyntö, Kuopion Energia Oy:n kaukolämpöä tuottava pienydinvoimala, ympäristövaikutusten arviointiohjelma

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LAUSUNTO

Asia: Kuopion Energia Oy:n pienydinvoimalahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma (YVA-ohjelma)

Työ- ja elinkeinoministeriölle

1. Yleisarvio

Lausunnonantaja pitää myönteisenä sitä, että Kuopion Energia Oy selvittää mahdollisuuksia vähäpäästöisen kaukolämmön tuotantoon pienydinvoimateknologian avulla. Hanke on valtakunnallisesti merkittävä sekä energiahuollon että ilmastotavoitteiden näkökulmasta. Samalla kyseessä on Suomessa uudenlainen laitosratkaisu, jonka ympäristövaikutusten arvioinnilta on perusteltua edellyttää erityistä perusteellisuutta.

Arviointiohjelma muodostaa pääosin asianmukaisen lähtökohdan ympäristövaikutusten arvioinnille. Lausunnonantajan näkemyksen mukaan ohjelmassa on kuitenkin useita osa-alueita, joiden osalta vaikutusten arviointia tulee täydentää ja tarkentaa ennen arviointiselostuksen laatimista.

2. Todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset

2.1 Ydin- ja säteilyturvallisuuteen liittyvät vaikutukset

Vaikka pienydinvoimaloita pidetään lähtökohtaisesti perinteisiä suuria ydinvoimalaitoksia turvallisempina, arviointiohjelmassa tulisi yksityiskohtaisemmin tarkastella myös matalan todennäköisyyden mutta vakavien seurausten onnettomuusskenaarioita.

Arviointiselostuksessa tulisi erityisesti:

- * kuvata mahdolliset radioaktiivisten aineiden päästöreitit;
- * arvioida vaikutukset eri etäisyyksillä sijaitseviin asuinalueisiin;
- * tarkastella poikkeuksellisia luonnonilmiöitä, kuten tulvia, metsäpaloja ja äärimmäisiä sääolosuhteita;
- * arvioida ilmastonmuutoksen vaikutukset laitoksen turvallisuuteen koko käyttöajan aikana.

2.2 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön

Hepomäen ja Sorsasalon vaihtoehtojen vaikutukset alueiden tulevaan maankäyttöön tulisi esittää nykyistä yksityiskohtaisemmin.

Arvioinnissa olisi syytä tarkastella:

- * mahdollisia suoja- ja varautumisvyöhykkeitä;
- * vaikutuksia asumiseen, virkistyskäyttöön ja elinkeinotoimintaan;
- * yhteensopivuutta voimassa olevien kaavojen kanssa;
- * mahdollisia vaikutuksia tulevaan aluekehitykseen.

2.3 Vaikutukset vesistöihin

Koska laitos liittyy merkittäviin lämmönsiirtoratkaisuihin ja jäähdytysjärjestelmiin, vaikutukset pinta- ja pohjavesiin tulee arvioida kattavasti.

Arvioinnissa tulee selvittää:

- * lämpökuormituksen vaikutukset vesistöihin;
- * vaikutukset kalastoon ja vesieliöstöön;
- * rakentamisen aikaiset vesistövaikutukset;
- * mahdollisten poikkeustilanteiden vaikutukset veden laatuun.

2.4 Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen

Ohjelmassa esitettyjä luontoselvityksiä voidaan pitää lähtökohtaisesti tarkoituksenmukaisina, mutta niiden tulee kattaa koko vaikutusalue mukaan lukien siirtolinjat, rakentamisalueet ja mahdolliset välivarastointialueet.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää:

- * suojeltuihin lajeihin;
- * lintujen muuttoreitteihin;
- * arvokkaihin elinympäristöihin;
- * ekologiin yhteyksiin.

3. Ympäristön nykytilan kuvauksen riittävyys

Arviointiohjelmassa esitetty nykytilan kuvaus antaa yleiskuvan hankealueista. Useiden vaikutusryhmien osalta lähtötietojen tarkkuutta tulee kuitenkin lisätä.

Erityisesti seuraavat tiedot tulisi esittää arviointiselostuksessa nykyistä yksityiskohtaisemmin:

- * väestön sijoittuminen eri etäisyyksille laitospaikoista;
- * alueiden nykyinen melutilanne;

- * luonnon monimuotoisuuden lähtötilanne;
- * liikennemäärät ja liikenneverkon kapasiteetti;
- * alueiden kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot.

4. Selvitysten kohdentuminen

Lausunnonantaja pitää tärkeänä, että arvioinnissa keskitytään vaikutuksiin, joiden merkittävyys voi olla suuri tai joiden epävarmuus on huomattava.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata:

- * käytettävät arviointimenetelmät;
- * lähtötietojen luotettavuus;
- * epävarmuustekijät;
- * mahdolliset tietopuutteet sekä niiden vaikutus johtopäätöksiin.

Koska kyseessä on Suomessa vielä käyttämätön teknologiakonsepti, kansainvälisistä kokemuksista saatava tieto tulisi hyödyntää mahdollisimman laajasti.

5. Yhteensovittaminen muiden menettelyjen kanssa

Lausunnonantaja pitää tarkoituksenmukaisena, että ympäristövaikutusten arviointi sovitetaan mahdollisimman tiiviisti yhteen muiden suunnittelu- ja lupamenettelyjen kanssa.

Arviointiselostuksessa tulisi kuvata:

- * kaavoituksen eteneminen;
- * ydinenergiain mukaiset menettelyt;
- * rakentamislupien valmistelu;
- * ympäristö- ja vesitalouslupien tarve;

* pelastusviranomaisten ja turvallisuusviranomaisten osallistuminen.

6. Tarvittavat luvat ja päätökset

Arviointiohjelmassa tulee selkeästi esittää hankkeen toteuttamisen kannalta tarvittavat:

- * ydinenergialain mukaiset luvat;
- * ympäristönsuojelulain mukaiset luvat;
- * mahdolliset vesilain mukaiset luvat;
- * rakennus- ja toimenpideluvat;
- * sähkö- ja lämpöverkkoihin liittyvät hyväksynnät;
- * muut viranomaispäätökset.

Lisäksi arviointiselostuksessa tulee kuvata lupamenettelyjen keskinäiset riippuvuudet sekä niiden alustava aikataulu.

7. Johtopäätökset

Lausunnonantajan näkemyksen mukaan arviointiohjelma tarjoaa käyttökelpoisen perustan hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnille. Arviointiselostuksessa tulee kuitenkin erityisesti syventää ydin- ja säteilyturvallisuuteen liittyviä tarkasteluja, vaihtoehtoisten sijoituspaikkojen vertailua, vesistö- ja luontovaikutuksia sekä vaikutusten epävarmuuksien arviointia.

Arviointiselostuksen tulee mahdollistaa eri toteutusvaihtoehtojen objektiivinen vertailu sekä antaa viranomaisille ja kansalaisille riittävät tiedot hankkeen ympäristövaikutuksista ja niiden merkittävydestä.

